

Kulturdepartementet
Enheten för kulturarv och livsmiljö
103 33 Stockholm

Riksantikvarieämbetets rapport Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena. (dnr Ku2015/02346/KL)

Förslag till ändringar av 4 kap Kulturmiljölagen

§ 2 *Kyrkobyggnader och kyrkotomter*

Länstyrelsen anser att det generella lagskyddet för kyrkor och kyrkotomter som är uppförda under perioden 1939 – 2000 ska finnas kvar varför punkterna 1 och 2 i förslaget i § 2 bör tas bort.

Länstyrelsen kan inte se att det föreligger behov att ändra skrivningen ”Kyrkotomt är ett område kring en kyrkobyggnad som hör samman med byggnadens funktion och miljö och som inte är begravningsplats”. Lagtexten är tydlig och tolkningen är praxis i Östergötland sedan lång tid tillbaka där kyrkan på landsbygden i allmänhet ligger på eller nära en begravningsplats, men där det även finns en kyrkotomt med byggnader i ett område som varit nödvändiga för kyrkans funktion i samhället.

Det som har förändrats under senare tid är den förändrade tolkning som Riksantikvarieämbetet nu gör, vilken i huvudsak innebär att den lagskyddade kyrkomiljön inte både kan ha kyrkotomt och begravningsplats. Byggnader som betraktats som lagskyddade lämnas utan skydd om förslaget till översyn i denna del antas. Länstyrelsen skulle få ägna stor kraft och resurser för att byggnadsminnesförklara byggnader och områden (kyrkotomter) för att återta det lagskydd som kyrkotomten har idag. Här finns ett stort antal byggnader som hör samman med kyrkans funktion och miljö såsom t.ex. medeltida tiondebodar och kyrkstallar. Ändring av begreppet kyrkotomt skulle kräva en resursförstärkning med 2-3 årsarbeten för att återupprätta det lagskydd som nu finns.

Det är samtidigt glädjande att Riksantikvarieämbetet i förslaget till översyn tagit upp Länstyrelsens tidigare synpunkt om att ”När en fråga om fastställelse av gränserna för en kyrkotomt uppkommer, prövas frågan av länstyrelsen”. Det är av avgörande betydelse för länstyrelsernas framtida handläggning att lagtexten i översynen även visar att en kyrkomiljö kan omfatta både en kyrkotomt och en begravningsplats.

§ 3 och 4 *Kyrkobyggnader och kyrkotomter*

Länsstyrelsen kan inte se att det föreligger behov att ändra det generella lagskyddet för kyrkor och kyrkotomter som är uppförda under perioden 1939 – 2000. Det kulturhistoriska värdet bör inte vara kopplat till den fasta tidsgränsen 1939 eftersom det kulturhistoriska värdet innehåller ytterligare faktorer utöver ålder.

§ 7 *Kyrkliga inventarier*

Eftersom varje församling idag kan vara ägare till ett stort antal anläggningar, bör lagen formuleras så att det ska finnas en inventarieförteckning för varje kyrka, kyrkotomt eller begravningsplats. Inom församlingen ska två ansvariga vara utsedda för varje förteckning.

Församling var tidigare i allmänhet knuten till en kyrka i en socken men församlingsbegreppet har under senare år ändrats så att en församling kan omfatta hela kommuner och ha ett stort antal kyrkor, ända upp till 20 - 30 kyrkor. Det är väsentligt att de kyrkliga föremålen kopplas till en enda anläggning. Under senare tid förekommer även att inventarier flyttas mellan anläggningarna.

I detta yttrande har länsrådet Kristina Zetterström beslutat efter föredragning av antikvarie Eva Nyström Tagesson. Länsantikvarie Jan Eriksson har deltagit i handläggningen.

Kristina Zetterström

Länsråd

Eva Nyström Tagesson

Antikvarie